

ความสัมพันธ์อาเซียน-อินเดีย

อินเดียเริ่มต้นความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการกับอาเซียน เมื่อปี ๒๕๓๕ ในฐานะคู่เจรจาเฉพาะด้านและได้ยกระดับความสัมพันธ์ขึ้นเป็นคู่เจรจาอย่างสมบูรณ์ในปี ๒๕๓๘ และได้มีการประชุมสุดยอดกับอาเซียนครั้งแรก ในปี ๒๕๔๕ อาเซียนและอินเดียมีเอกสาร ASEAN-India Partnership for Peace, Progress and Shared Prosperity เป็นพื้นฐานกำหนดแนวทางในการดำเนินความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างกัน ในโอกาสการครบรอบ ๒๐ ปีของความสัมพันธ์อาเซียน-อินเดียในฐานะประเทศคู่เจรจาเมื่อปี ๒๕๕๕ อินเดียได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสุดยอดอาเซียน-อินเดียมัยพิเศษ ณ กรุงนิวเดลี เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2555 ซึ่งผู้นำทั้งสองฝ่ายได้ให้การรับรองเอกสารวิสัยทัศน์ผู้นำอาเซียน-อินเดีย (ASEAN-India Vision Statement) ซึ่งจะเป็นแนวทางในการดำเนินความสัมพันธ์อาเซียน-อินเดียในทศวรรษหน้าและได้ประกาศยกระดับความสัมพันธ์เป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Partnership) โดยจะดำเนินการร่วมมือด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและการพัฒนา และการเชื่อมโยงระหว่างกันในทิศทางที่เกื้อหนุนต่อการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ดังกล่าว รวมทั้งเอื้อต่อการสร้างประชาคมอาเซียน

อาเซียนกับอินเดียมีกลไกความร่วมมือทางการ ๔ ระดับ ได้แก่ ๑) การประชุมระดับผู้นำ (ASEAN-India Summit) ๒) ระดับรัฐมนตรีต่างประเทศ (ASEAN Post Ministerial Conference with India หรือ PMC) ๓) ระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส (ASEAN-India Senior Official Meeting) และ ๔) ระดับเอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรประจำอาเซียน (Joint Coordination Committee)

ปัจจุบัน บรูไนดารุสซาลามเป็นประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน-อินเดียระหว่างกรกฎาคม ๒๕๕๕ – กรกฎาคม ๒๕๕๘

ในด้านการเมืองและความมั่นคง อินเดียได้เข้าร่วม ASEAN Regional Forum (ARF) ตั้งแต่ปี ๒๕๓๙ โดยมีบทบาทในเรื่องความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล อีกทั้งได้รับการรับรองแถลงการณ์ร่วมกับอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือเพื่อต่อต้านการก่อการร้ายสากลในปีเดียวกัน และได้เป็นภาคีความตกลงสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เมื่อปี ๒๕๔๖ นอกจากนี้ อินเดียยังเป็นสมาชิกของ East Asia Summit (EAS) ในปี ๒๕๔๘

ในด้านเศรษฐกิจ อาเซียนและอินเดียได้ลงนามกรอบความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจอย่างรอบด้าน เมื่อปี ๒๕๔๖ โดยได้ลงนามความตกลงด้านการค้าสินค้า เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๕๒ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๓ และมีเป้าหมายจะลงนามความตกลงด้านการค้าบริการและการลงทุนภายในปี ๒๕๕๖

ในปี 2555 อาเซียนและอินเดียมีมูลค่าการค้าสองฝ่ายประมาณ ๗๖,๔๔๒.๙๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐสูงกว่าเป้าหมายที่ผู้นำของทั้งสองฝ่าย กำหนดไว้ในการประชุมสุดยอดอาเซียน-

อินเดีย ครั้งที่ ๗ เมื่อตุลาคม ๒๕๕๒ ขยายมูลค่าการค้า เป็น ๗๐ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ภายในปี ๒๕๕๕ ถึง ๖,๔๔๒.๙๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ผู้นำอาเซียน-อินเดีย ได้กำหนดเป้าหมายในเอกสารวิสัยทัศน์ผู้นำอาเซียน-อินเดียว่าจะขยายมูลค่าการค้าสองฝ่ายเป็นหนึ่งในแสนล้านดอลลาร์สหรัฐ ภายในปี ๒๕๕๘

ในด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนา อินเดียส่งเสริมความร่วมมือกับอาเซียนในสาขาที่อินเดียมีศักยภาพ เช่น ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี IT รวมทั้งการแพทย์และเกษตรกรรม นอกจากนี้ อินเดียให้ความสำคัญแก่การสร้างประชาคมอาเซียนโดยให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศ CLMV ในการลดช่องว่างทางการพัฒนา อินเดียยังให้ความสำคัญกับการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับประชาชน โดยจัดให้มีโครงการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างเยาวชน นักศึกษา ผู้สื่อข่าว นักการทูต และสมาชิกรัฐสภา

ด้านการเชื่อมโยงกับอาเซียน อินเดียให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงกับอาเซียนแบบรอบด้าน ทั้งทางบก เรือ และอากาศ อินเดียส่งเสริมการเชื่อมโยงกับอาเซียนผ่านทะเลอันดามัน โดยมีทวายของพม่าเป็นประตูสำคัญ สนับสนุนการสร้างทางหลวงสามฝ่ายไทย-พม่า-อินเดีย การขยายเส้นทางดังกล่าวไปยังกัมพูชาและลาว รวมทั้งการสร้างทางหลวงสายใหม่เชื่อมโยงเวียดนาม กัมพูชา ลาวและพม่ากับอินเดีย รวมทั้งการพัฒนา Mekong-India Economic Corridor (ไฮจิมีนห์-พนมเปญ-กรุงเทพฯ-ทวาย-เจนไน) เพื่อเป็นเส้นทางลัดเชื่อมโยงภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงกับอินเดียฝั่งตะวันออก นอกจากนี้ อินเดียสนับสนุนการเปิดน่านฟ้าเสรีกับอาเซียน ปัจจุบัน อินเดียอยู่ระหว่างการเจรจาจัดทำความตกลงว่าด้วยการขนส่งทางอากาศมีเป้าหมายให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๐๑๕

อินเดียได้จัดตั้ง India Inter-Ministerial Group on ASEAN Connectivity เพื่อร่วมมือกับอาเซียนในเรื่องการเชื่อมโยงด้วย โดยจะมีการประชุมกับ ASEAN Connectivity Coordinating Committee เป็นครั้งแรกในเดือนมิถุนายน ๒๕๕๖ ที่อินโดนีเซีย

กองอาเซียน 3
กรมอาเซียน
มิถุนายน 2556